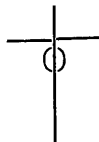

KBA 3868

ONDER DEN EERSTEN INDruk
VAN

KARL BARTH'S ³⁵
DOGMATIK 1₂

KARL BARTH

DIE KIRCHLICHE DOGMATIK

1.2. Halbbd.: Fortsetzungen der Lehre vom Wort Gottes

Ruim 1000 bladzijden.

Bij inteekening op het geheele vijf-deelige werk is de prijs van dit deel gebonden f 14.10

Ook zij die het eerste deel reeds afzonderlijk gekocht hebben kunnen nog inteekenen tegen dezen prijs, doch dan van dit 2e deel af.

Afzonderlijk gekocht bedraagt de prijs
gebonden f 15.55

Ook in gedeelten betaalbaar.

G. F. CALLENBACH N.V. — NIJKERK

Onder den eersten indruk van

Zooals in den aandachtigen mensch, die zich de dingen rondom aantrekt, somtijds de verbijstering een graad bereikt te hevig, dan dat zij zich zou kunnen uiten, noch in verontwaardiging noch in ironie noch in wanhoop, zoodat het stil wordt met een stilheid, die bijna onverschilligheid schijnt te beduiden — zoo kan het vermogen tot verbazing en bewondering eveneens stijgen tot een peil, waarbij de woorden van instemming, blijdschap en geestdrift dermate verstommen, dat het bijna den indruk wekken kan van ondankbaarheid. Velen, die waarlijk aandachtig zijn, zal het zoo vergaan met het nu verschenen deel van Barth's Dogmatiek, dat al onze verwachtingen zoo verre overtreft. En toch zal menigeen er slechts in dorre woorden over spreken niet omdat het hem te weinig, maar omdat het hem te zeer heeft aangegrepen.

Het gaat om de voortzetting van de leer aangaande het Woord Gods. Nadat in de eerste „Halbband“ gehandeld was over de kerkelijke verkondiging als de stof der dogmatiek, over de driedovoudige gestalte van het Woord, als verkondigd, als geschreven, als geopenbaard, nadat gevraagd werd naar het wezen van het Woord, als rede, als daad, als geheimenis nadat de kenbaarheid van Gods woord, de mensch als hoorder (het vraagstuk van „geloof en ervaring“) was omschreven, volgde nog in hetzelfde deel de Triniteitsleer als ontvouwing van de leer, dat er maar ééne Openbaring is: Jezus Christus, waarbij Ont-hulling — Verhulling — Zelfmede-

deeling, Gestalte — Vrijmacht — Geschiedtlichkeit, Paschen — Goede Vrijdag — Pinksteren, de Zoon — de Vader — de Geest, als voor onze bezinning onvermijdelijke, ook in deze hunne volgorde onvermijdelijke, triaden, zich aan ons voor deden.

Nu in deze tweede „Halbband“, intusschen uitgegroeid tot een boek van 1000 bladzijden, komt de ééne openbaring ter sprake: „de vleeschwording des Woords“.

I. Gottes Freiheit für den Menschen.

- 1) Jesus Christus die objektive Wirklichkeit der Offenbarung.
- 2) Jesus Christus die objektive Möglichkeit der Offenbarung.

II. Die Zeit der Offenbarung.

- 1) Gottes Zeit und unsere Zeit.
- 2) Die Zeit der Erwartung.
- 3) Die Zeit der Erinnerung.

III. Das Geheimnis der Offenbarung.

- 1) Das Problem der Christologie.
- 2) Wahrer Gott und wahrer Mensch.
- 3) Das Wunder der Weihnacht.

In dit gedeelte, dat 200 bladzijden beslaat, wordt ernst gemaakt met de uitschakeling van alle wijsgeerige inleiding, toeleiding, of voorbereiding. Zooals in de eerste Halbband de analyse van den nood onzer existentie als toeleiding tot een inzicht in het vraagstuk der prediking, werd terzijde gesteld, zooals daar ook de laatste schijn van een speculatieve afleiding der Drie-eenheidsleer uit den zin „God openbaart Zich“ werd uitgewischt, zoo laat de leeraar in deze tweede Halbband geen plaats voor voorafgaande overwegingen over de mogelijkheid der

Karl Barth's Dogmatik I 2

vleeschwording, de mogelijkheid wordt uit de werkelijkheid afgeleid. Afgezien van de werkelijkheid, is niet alleen deze, maar ook hare mogelijkheid voor ons verborgen. Het uiterst moeilijke maar beslissende theologisch tijdsbegrip, d.i. een begrip „tijd“, dat de theologie, in onderscheiding van de natuurwetenschap, de historie en de filosofie, alleen hanteert en hanteeren kan, komt hier tot een eerste ontvouwing. Wat wij reeds meenden te weten van den tijd, o.a. door Augustinus' analyses en die van Heidegger, vindt op een verrassende wijze zijn recht en zijn grens. Onmogelijk ook maar aan te duiden, hoe de rijkdom, de bewogenheid en beheerstheid van dezen kerkleeraar, dienstbaar gesteld worden aan een verstaan der Schrift, gelijk het vóórdien nog niet schijnt mogelijk geweest te zijn.

Op het stuk der Incarnatie volgt dat van de uitstorting des Heiligen Geestes.

I. Die Freiheit des Menschen für Gott.

- 1) Der Heilige Geist die subjektive Wirklichkeit der Offenbarung.
- 2) Der Heilige Geist die subjektive Möglichkeit der Offenbarung.

II. Gottes Offenbarung als Aufhebung der Religion.

- 1) Das Problem der Religion in der Theologie.
- 2) Religion als Unglaube.
- 3) Die wahre Religion.

III. Das Leben der Kinder Gottes.

- 1) Der Mensch als Täter des Wortes.

2) Die Liebe Gottes.

3) Das Lob Gottes.

Het is vooral dit deel, dat ons met die bewondering heeft geslagen, waarbij de woorden onwillig-komen, waarbij een mensch „koud wordt“ en den schijn van starre ondankbaarheid op zich nemen moet, om mis-schien eerst dan uit zijn bevangenheid te ontwaken, wanneer de vulgaire ondankbaarheid van anderen weer aan den dag mocht treden. Dat aan Karl Barth éénmaal een visie is geschonken, naar menschenlijken kalender omstreeks 1920, waaraan hij terwille van de geheele kerk in dezen tijd niet meer ongehoorzaam kan noch mag worden, blijkt hieruit, dat dit gedeelte bij alle verruiming en verdieping in wezen niets anders is dan de doorvoering van het éénmaal geschouwde, de vorm, waarin het Evangelie voor het heden weer luiden hoorbaar wordt.

III, 2) handelt over het „eerste en groote“ gebod, III, 3) handelt over „het tweede, dat daaraan gelijk is“, maar op zulk een wijze, dat alle „barthiaansche“ en „anti-barthiaansche“ schemata daar eventjes gekraakt worden, en er een gansch onverwacht licht uit de Schrift opstraalt. De leer van de „hoofdsom der wet“ vergt 100 bladzijden. Zij bevat het fundament van alle ethiek.

Over het geheel kan de voorrang van het Evangelie boven en voor de Wet niet nalaten belangrijke wijzigingen in den opzet af te dwingen, b.v. op het stuk van de „geloofs zekerheid“ wordt de dogmatische rechtmatigheid der vraag: „hoe kom ik tot zekerheid?“ verworpen.

Over Karl Barth's

Evenzoo wordt de onmacht van den mensch om van God te spreken niet vooropgesteld, om dan de kracht in de opdracht te ontwikkelen, maar omgekeerd. Uit de werkelijkheid weten wij van mogelijkheid, uit het ééne zien wij het universeele, vanuit de verzoening wat zonde is, vanuit de sacramentele tegenwoordigheid de alomtegenwoordigheid, vanuit de macht des kruises de „Almacht“, vanuit de opheffing den nood-van-ons-spreken zien wij eerst dien nood zelf. Wat weet de atheïst van Gods verborgenheid, wat weet de scepticus van de veelzijdigheid en relativiteit van de menselijke denkvormen, wat weet de mysticus van de onuitspreekbaarheid der liefde Gods? Al dit lijden is aan de Kerk voorbehouden, maar als een lijden, dat van te voren den eigenlijken angel, den laatsten ernst verloren heeft, in het kruis van Christus.

Het sterkst komt deze gelding van het apriori des Evangelies uit, in het heldere en aangrijpende tractaat, waarmee dit deel sluit: over de kunst God te loven, die heelemaal geen kunst is.

Hiermee is de bespreking van de eerste gestalte van het Woord Gods: n.l. de Openbaring (dus: 1) de Triniteitsleer (aan het slot van de 1e Halbband), 2) de Christologie en 3) de pneumatologie in deze 2e Halbband tot een einde gebracht. Dan volgt (volkomen parallel met de orde in de Chr. Dogmatiek van 1927): de tweede en de derde gestalte, n.l. de Heilige Schrift en de Prediking.

I. Gottes Wort für die Kirche.

1) Die Schrift als Zeugnis von Gottes Offenbarung.

2) Die Schrift als Gottes Wort.

II. Die Autorität in der Kirche.

1) Die Autorität des Wortes.

2) Die Autorität unter dem Wort.

III. Die Freiheit in der Kirche.

1) Die Freiheit des Wortes.

2) Die Freiheit unter dem Wort.

In dit gedeelte was het dunkt ons, het minst nodig, tot herroeping, herziening, hervorming over te gaan; dogmatische verrassingen zijn hier weinig, tenminste voor degenen, die zich al eerder door deze leer hebben laten verrassen, om daarna zich door haar te laten leiden. Het kenmerkend-nieuwe ligt veelmeer in de actualiteit, die door alle naden van deze straf-geschreven kapitels heenschijnt; zóó dat ook minder geoefende oogen het zullen moeten zien. Ik denk aan de passage blz. 743 v., waar gesproken wordt over het feit, dat de anti-liberale, dialectische theologie gecompromitteerd is sinds „liberalisme“ plotseling een wereldsch scheldwoord is geworden in een staat, die zelf de allures van een kerk aanneemt; ik denk aan de plaats op blz. 764 waar uiteengelegd wordt, dat wel volgens een „natuurwet“ „iedere ketter zijn letter heeft“, maar volgens een „wet des Geestes“ al deze ketter den eigen weg van de Schrift de eeuwen door ook niet in het minst kunnen verhinderen.

Tenslotte komt met de bespreking van de derde gestalte van het Woord, n.l. de verkondiging der kerk, het probleem der dogmatische norm en der dogmatische methode op-nieuw in het gezichtsveld, zoodat het

Dogmatik I 2

werk terugkeert tot de, zoo men wil, meer technische vraagstukken, wier gedegen behandeling de inzet van de „Prolegomena“ vormde. Het resultaat is de afwijzing van het theologische systeem. Dat dit niet hetzelfde is als de afwijzing van een strikt-logischen bouw der dogmatiek wordt vol-doende bewezen, door de architectonische strengheid en schoonheid van het onderhavige boek zelf, waarover wij spreken.

„1000 bladzijden! daar zal ik maar niet eens aan beginnen!“ — die reactie is te begrijpen, [het is ongelooflijk hoe weinigen in Nederland (de statistiek van den verkoop reeds wijst het uit), ook van de vakmensen, zich waarlijk in dezen nieuw-klassieken vorm der gereformeerde theologie hebben verdiept], maar dit meesterwerk, waarvoor verder de geheele theologie der 19e eeuw mag verzin-ken, omdat haar waarden in zijn schuren zijn ingebracht op een waar-achtiger en veiliger wijze, dan alle zelfhandhaving zou kunnen bewerken — mag ons komen storen in onze rust, zelfs als die welverdiend is, in onzen rooster van werkzaamheden, zelfs als die bijna een wet van Meden en Perzen is geworden, die niet kan veranderd worden. Het zal toch moeten, maar de milde onbarmhartigheid van de regel, dat wat het zwaarst is ook het zwaarst moet wegen. En men zal gehoorzaam moeten worden en men zal moeten ophouden de verzenen tegen de prikkels te slaan. Het loon zal dan groot zijn, want wie zoekt tot klaarheid te komen over de vraag, wat moet nu van alle kansels klin-ken? hoe moet ik prediken het eeuwig

Woord Gods? wat kan en mag ik ver-wachten van de kerk? — die krijgt nevens en met het antwoord daarop nog toegeworpen een schat van ken-nis, die we waarschijnlijk, aan onszelf overgelaten, uit geen 20 standaard-werken en handboeken, zóó zouden kunnen bijengaren. Is ooit een der-gelijke „Überlegenheit“, onpar-tijdigheid, adel en trouwhartigheid ge-zien in het behandelen van „buiten-kerkelijke“ denkers en dichters? is ooit de Katholieke kerk zoo ernstig genomen en zoo streng afge-wezen tegelijk? En geldt niet hetzelf-de van het jodendom, waar het in dit deel extra ter sprake komt?

De groote geheimkracht van het boek ligt echter, naar onze overtuig-ing, in de exegese, meest sa-mengevat in de kleine letters, een doorsnee overlangs van gelijkkluden-de en verwante of oogenschijnlijk in het geheel niet verwante bijbelplaat-sen, die onherroepelijk een nieuwe, gelouterde Schriftkennis teweeg-brengt. Bijna hetzelfde is te zeggen van de akribie der Konfession-s-kunde, welke in dit boek is ver-werkt, niet minder ook van de lenig-heid, waarmee de huidige filosofie wordt voorgedragen. Het blijft alles vol van een zoo-gezond instinct, een intuïtie die in staat blijkt de vlijm-scherpe intelligentie en de congenia-liteit met alle waarlijk groote gees-ten, in evenwicht te houden en vruchtbaar te maken voor velen. Men krijgt om zoo te zeggen heele bibliotheken op de koop toe; onder „die Zeit der Erwartung“ komt het meest wezenlijke van de Biblica des O. T. ter sprake; in § 15 wordt de

mariologie ontvouwd als structureel één met de roomsche genadeleer; in § 17 komt een uitvoerige excurs voor over de phaenomenologie der religie, toegelicht aan de godsdienst-geschiedenis, met name aan een analyse van de Jodo-Shin en de Jodo-Shin-Shu [welke japansch-buddhistische religies door Barth volkomen recht kan worden gedaan, omdat, waar de christelijke religie als zoodanig óók niet de ware religie is, niemand er eenig belang bij heeft te ontkennen, dat dit Buddhisme (meer nog dan de indische Bhahtireligie) in echten zin een religie der genade kan heeten, wat evenwel niet wegneemt, dat het heidendom blijft... hoe zit dat? vraagt ge. — neem en lees.] Een kritische geschiedenis van het protestantsche kerklied vindt men onder het hoofd „Der Heilige Geist die subjektive Möglichkeit der Offenbarung“. blz. 275 v.v. De grondslagen van een theologisch - streng - verantwoorde

oecumenische beweging kan men vinden op blz. 928 v.v. over de eenheid en verscheidenheid van luthersche, gereformeerde en anglikaansche leer.

Op blz. 467 kan men een typeering aantreffen van de christelijke humaniteitsgedachte, die, hoewel ze in Barth's werk principieel niets nieuws is, velen verrassen zal.

En zoo zouden wij nog geruimen tijd kunnen voortgaan, ja, welke de groote vragen van heden zou in dit boek niet zijn aangesneden, doorlicht en op de haar toekomstige plaats gezet? Bladeren wij het na de eerste lezing nog eens door, dan overvalt ons weer die stomheid en we schamen ons voor de schamele omschrijvingen, die wij hierboven hebben beproefd te geven. De bedoeling was alleen, direct, zoo spoedig mogelijk na de verschijning de aandacht te vestigen op de voltooiing van Karl Barth's Lehre vom Wort Gottes. DR. K. H. MISKOTTE.

Onder redactie van Ds. J. P. van Bruggen, Dr. J. Eykman en Dr. K. H. Miskotte zijn verschenen in de reeks „ONZE TIJD“:

KARL BARTH

HET CHRISTELIJK OPENBARINGSBEGRIIP

HANS ASMUSSEN

HOE HEEFT BARTH DE KERK GEDIEND?

A. VAN SELMS

DE ZONDAG „Tusschen Farizeeïsme en Libertinisme“

C. H. SLOTEMAKER DE BRUÏNE

IS CHRISTELIJKE POLITIEK MOGELIJK?

ACTUEELE KLEINE BOEKEN 75 CENT PER DEEL.

WAT DE PERS SCHRIJFT OVER DE SERIE „ONZE TIJD“:

„Van het grootste belang voor de huidige situatie van het christendom in Nederland is deze serie. Hier wordt werkelijk de problematiek van onze tijd belicht vanuit het Evangelie dat deze tijd ziet als verlopen tussen de hemelvaart en de wederkomst van Christus. Hier wordt duidelijk dat het christendom hier te lande, dat door zijn vele kerkelijke richtingen vast gelopen is, niet anders dan vanuit het Christusgetuigenis der Heilige Schrift tot nieuw leven te wekken is.“

De Stuwíng.

„Het doet er niets toe of men het met deze boekjes al of niet „eens“ is. Het doet er wél toe of wie meent over deze dingen een oordeel te hebben, ze ernstig leest en bestudeert.“

Libertas ex Veritate.

In voorbereiding om binnenkort als nr. 5 in de Serie „Onze Tijd“ te verschijnen:

H. C. TOUW: **VERONTRUSTENDE PREDIKING**

Dr. ARTHUR FREY

DER KAMPF DER EVANGELISCHEN KIRCHE IN DEUTSCHLAND

INGELEID DOOR Prof. D. KARL BARTH

GEBONDEN Fl. 2.50

„Wij kennen geen enkele beschrijving, die zoo kort en zakelijk de beslissende lijnen aangeeft“. Het Handelsblad.

„We kunnen het niet genoeg waardeeren dat er een boek bestaat dat vanuit het hart der zaak is geschreven.“ Libertas ex Veritate.

„Ik wil opwekken om dit boek aan te schaffen en het als een wekroep van een, die zelf gewekt werd, tot hoofd en hart te laten spreken. Het behoort tot het beste, dat ik over den Duitschen Kerkstrijd gelezen heb“. Ds. J. J. Buskes.